

DOKONČANJE EVROPSKE EKONOMSKE IN MONETARNE UNIJE

Prispevek Komisije k Agendi voditeljev

#FutureofEurope #EURoad2Sibiu

FUNKCIJA STABILIZACIJE

„Kadar se en sam nacionalni proračun ni mogel odzvati na šoke na finančnih trgih ali trgih državnih dolžniških papirjev, so trpeli vsi. Davkoplačevalci so plačali visoko ceno, in sicer tako za banke, ki so potrebovale nujno pomoč, kot tudi za vlade, ki se niso mogle več financirati same.“

Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, Bruselj, 13. oktober 2016

Sporočilo Evropske komisije določa vizijo, kako je v okviru sedanjih in prihodnjih javnih financ EU mogoče razviti nekatere proračunske funkcije, ki so bistvenega pomena za celotno evroobmočje in EU.

Komisija je v tem sporočilu predstavila nekatere ključne elemente za uvedbo funkcije stabilizacije kot načina za ohranjanje ravni naložb v primeru obsežnih asimetričnih šokov. Funkcija stabilizacije na evropski ravni bi omogočala hitro aktivacijo sredstev za soočanje z obsežnimi asimetričnimi šoki, ki jih ni mogoče obvladovati zgolj na nacionalni ravni.

Funkcija stabilizacije je namenjena državam članicam evroobmočja, vendar je odprta za vse, ki želijo sodelovati.

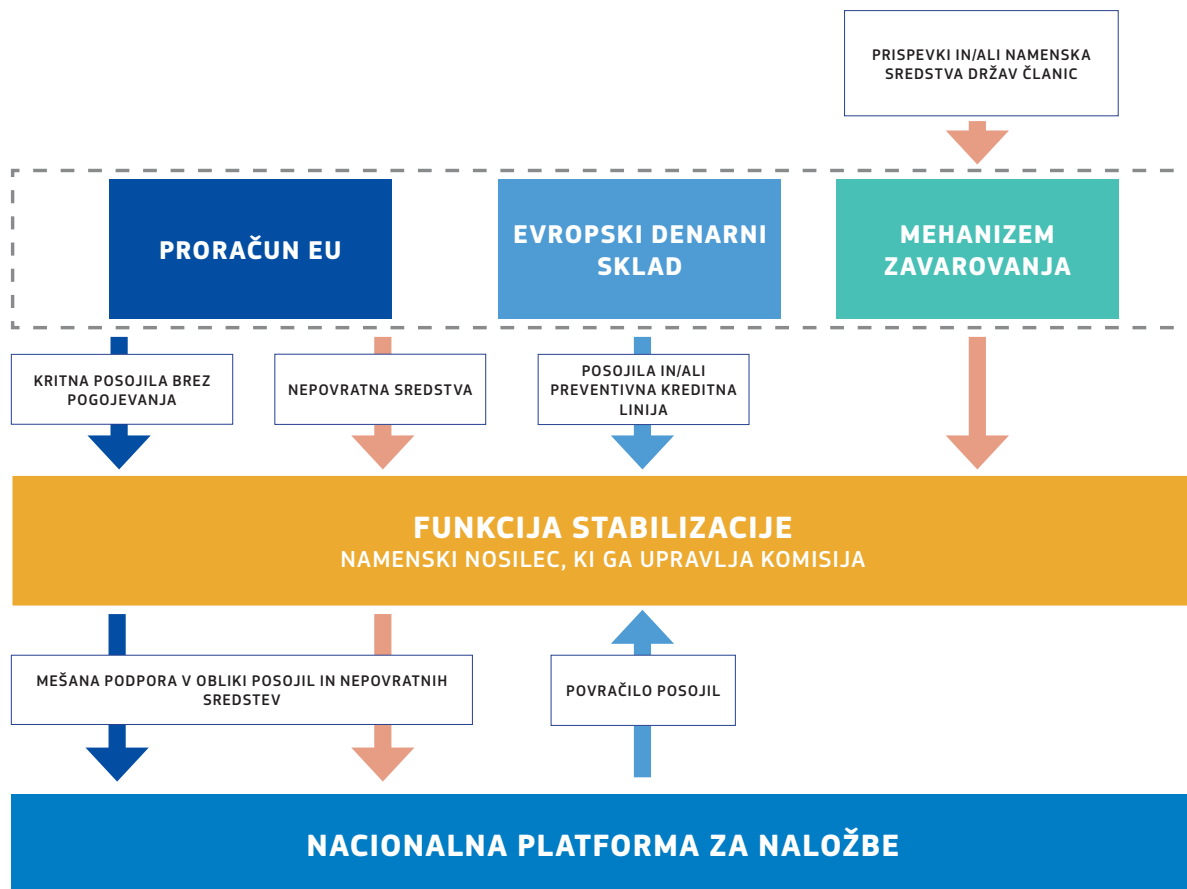
Zaščita naložb v primeru obsežnih asimetričnih šokov

Komisija za obdobje po letu 2020 predvideva funkcijo stabilizacije, ki lahko podpira ravni naložb na nacionalni ravni in jo je mogoče sčasoma razviti. To bi potekalo v obliki namenskega nosilca, ki bi ga upravljala Komisija in bi lahko združeval različne vire financiranja na evropski ravni.

Ta nosilec bi temeljil na zamisli o **evropski shemi za zaščito naložb**, njegov cilj pa bi bil podpreti natančno opredeljene prednostne naloge in že načrtovane projekte ali dejavnosti na nacionalni ravni.

Država članica, ki se sooča z velikim asimetričnim šokom, bi bila v skladu s strogimi merili za upravičenost in mehanizmom za aktivacijo samodejno upravičena do pomoči stabilizacijske funkcije. Tako bi prejela mešano **pomoč na podlagi posojil in proračunske podpore**, ki bi lahko temeljila na treh komponentah:

1. Proračun EU in Evropski denarni sklad bi lahko zagotovila posojila, za katera bi jamčil proračun EU. Država članica upravičenka bi ta posojila povrnila funkciji stabilizacije.
2. Zadevnim državam članicam bi se lahko zagotovila omejena podpora v obliki nepovratnih sredstev, predvidena v proračunu EU na letni ravni.
3. Podpora funkcije stabilizacije v obliki nepovratnih sredstev bi se lahko sčasoma dopolnila z mehanizmom zavarovanja na podlagi prostovoljnih prispevkov držav članic.

Ključne značilnosti funkcije stabilizacije

- ▶ Je ločena od obstoječih instrumentov EU na področju javnih financ in jih dopolnjuje: taka funkcija bi morala zapolniti vrzel med obstoječimi instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU za delovna mesta, rast in naložbe, na eni strani ter finančno pomočjo v okviru Evropskega denarnega sklada v skrajnih primerih na drugi strani.
- ▶ **Prispeva k finančni stabilnosti:** funkcija bi morala zmanjšati tveganje, da bo država članica upravičenka potrebovala program Evropskega denarnega sklada.
- ▶ **Je ekonomsko smiselna v ustaljenih razmerah:** funkcija bi morala biti dovolj obsežna, da bi zagotovila dejansko stabilizacijo na ravni držav članic.
- ▶ **Je hitra in učinkovita:** funkcijo bi moralo biti mogoče uporabiti samodejno in hitro na podlagi predhodno določenih parametrov.
- ▶ Prispeva k preudarni fiskalni politiki in čim bolj zmanjšuje moralno tveganje: veljala bi stroga in vnaprej določena merila za upravičenost za dostop do funkcije stabilizacije, ki bi temeljila na preudarnih makroekonomskih politikah. Dostop bodo lahko imele samo države članice, ki so bile v obdobju pred obsežnimi asimetričnimi šoki skladne z nadzornim okvirom EU.

Dopolnjevanje nacionalnih blažilcev šokov

Državni proračuni bodo še naprej glavni instrument fiskalne politike za države članice za obravnavo sprememb gospodarskih okoliščin. Funkcija stabilizacije na evropski ravni bi zgolj dopolnjevala stabilizacijsko vlogo nacionalnih proračunov držav članic.

Zato morajo države članice še naprej krepiti in ohranjati zadostne fiskalne blažilnike, zlasti v ugodnih razmerah, kot predvideva Pakt za stabilnost in rast. Funkcija stabilizacije na evropski ravni bi se morala uporabiti samo, če ti blažilniki in stabilizatorji v primeru obsežnih asimetričnih šokov ne bi zadostovali.

Dodatne možnosti

Komisija je v **razmisleku o poglobitvi ekonomske in monetarne unije** predstavila tri možnosti.

- ▶ Evropska shema za zaščito naložb bi v primeru gospodarskega upada lahko ščitila naložbe, in sicer s podporo natančno opredeljenim prednostnim nalogam in že načrtovanim projektom ali dejavnostim na nacionalni ravni, kot so infrastruktura ali programi usposabljanja.
- ▶ Evropski sistem pozavarovanja za primer brezposelnosti bi lahko deloval kot „pozavarovalni sklad“ za nacionalne sisteme zavarovanja v primeru brezposelnosti.
- ▶ Sredstva držav članic bi se lahko redno zbirala v skladu za težke čase, izplačila pa bi se izvedla v skladu s predhodno določenimi merili.

Komisija poudarja, da imajo vse te možnosti svoje prednosti in bi jih bilo mogoče sčasoma združiti.

Za prihodnost se zdi Komisiji pomembno, da se upošteva tudi prihodnja vloga obstoječih instrumentov v okviru proračuna EU. Ti vključujejo pobudo za zaposlovanje mladih, Solidarnostni sklad EU in Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji.

K določeni stopnji ekonomske stabilizacije bi lahko v prihodnosti prispeval tudi sodoben sistem lastnih sredstev proračuna EU.

Pri tem bi lahko bilo pomembno tudi začasno zvišanje stopnje sofinanciranja EU in/ali možna prilagoditev ravni predhodnega financiranja v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Naslednji koraki

